

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موانع و مقتضیات سیاسی تربیت

گروه 10

مدرس: محمدزاده

بگویم ابتدا نام خدایی که

بی اذنش نمی آید صدایی

با عرض سلام و خسته نباشید خدمت استاد گرامی و دانشجویان عزیز مطلبی را که می خواهم خدمت شما بزرگواران ارائه بدم در مورد موانع و مقتضیات سیاسی تربیت می باشد که این موضوع را از دیدگاه نهج البلاغه و دکتر دلشاد تهرانی شرح می نمایم.

استاد حوزه و دانشگاه با بیان اینکه مهمترین موانع ومقتضیات سیاسی است، تاکید کرد: یعنی نوع حکومت و حاکمیت ، مناسبات سیاسی، فضای سیاسی، حاکم، نوع سلوک زمامداران، مسئولان و کارگزاران، استبداد و آزادی، عدالت و بی عدالتی، ماهیت قدرت حاکم و هر امر سیاسی و حکومتی.

وی افزود: با تغییر اقتدار، قدرت سیاسی و حکومت، زمانه دگرگون می شود و دگرگونی های تربیتی فراهم می گردد. مردمان تحت حکومتی مستبد، ناچار از ملاحظات می خواهند بود که این خود موانعی در تربیت آنان ایجاد می کند، و حکومتی آزادی خواه بستر مناسبی برای تربیت مردمان فراهم می سازد. نقشی که سیاست و حکومت در تربیت به صورت مانع و مقتضی بازی می کند، نقشی انکار ناپذیر است.

سیاست های حاکم بر یک جامعه شکل حکومت و روابط حاکمیت می تواند در توقف، تخریب و سقوط انسان ها با بیداری، حرکت و کمال جویی آنها نقش عمده داشته باشد. مردم از حکومت و سیاست های حاکم رنگ می پذیرند.

در حکمت های منسوب به امیرمؤمنان علی(ع) چنین آمده است.

«الملك كالنهر العظيم تسمد منه الجدول فان كان عذبا عذبت و ان كان ملحا ملحت»

زمامدار همچون رودخانه ی پهناوری است که رودهایی کوچک از آن جاری می شود پس اگر آب آن رودخانه پهناور، گوارا باشد، آب درون رودهای کوچک گوارا خواهد بود و اگر شور باشد، آب درون آن ها نیز شور خواهد بود یعنی مردمان همانان آن رودهای کوچک اند که از زمامداران خود متأثر می شوند و رنگ می پذیرند «ملای روم» این حقیقت را مورد توجه قرار داده است.

چرخ اخضر خاک را خضرا کند

خوی شاهان در رعیت جا کند

آب از لوله روان در گوله ها

شه چو حوضی دان چشم چون لوله ها

هریکی آبی دهد خوش در فناک

چون که آب جمله از حوضی پاک

هر یکی لوله همان آرد پدید

و در آن حوضی آب شور است و پلید

نقش سیاست و حکومت در صلاح و فساد مردم
با مروری در تاریخ و صیدی در تحولات حکومتی مشاهده می شود که چگونه مردمان در
زیر سایه ی حکومتی صالح، به صلاح گرایش یافته اند و چگونه در زیر سایه ی حکومتی
فاسد، میل به فساد افزوده شده است.
نقش سیاست های حاکم بر تربیت نقشی آشکار است به بیان حضرت علی(ع) با تغییر
قدرت و حکومت زمانه همه چیز تغییر می کند.
«إذا تغير السلطان تغير الزمان»
«هرگاه قدرت تغییر کند اوضاع و احوال زمانه تغییر می کند»
در حاکمیت ستم، میدان عمل برای نیکان بسته و حرمت ها شکسته است. بد کاران از هر
قیدی رسته و راست کرداران به خواری نشسته اند، چنان که امیرمؤمنان فرموده است
«تنهد فيه الاستوار و تستذل الاخيار»
«بدان در آن روزگار بلند مقدار شوند و نیکان خوار»

چنان چه زمامداران خودسر و حاکمان خیره سر رشته امور را به دست گیرند تگان را خوار و بی مقداران را فرا می کشند و دست به تباهی می زنند که در این صورت موانعی بلند در راه کمال آدمیان ایجاد می شود، این سنت خودسران و مستبدان است.

«قالت ان الملوک اذ ادخلو قریه افسدوها وجعلو اعزه اهلها اذا و کذلک یفعلون»

«گفت پادشاهی چو به سرزمینی در آیند تباہش کنند و عزیزان مردم آن را خوار گردانند چنین می کنند.

این حقیقت در سخنان پیشوای موحدان، امیرمؤمنان(ع) مکرر آمده است. از جمله فرمود است

«انا ملک الا راذل هلک الافاضل»

«هرگاه فرومایگان مصدر امور شوند گران مایگان درافتند و مقهور شوند»

برترین مقتضی تربیت

هیچ چیز چون عدالت مقتضی تربیت نیست و این حقیقت در سخنان پیشوای عدالت خواهان، علی(ع) آمده است
«العدل حیاة»

«عدالت حیات است»

بنابراین عدالت بهترین وسیله است تا بتوان مردمان را از الودگی ها پالود و ب راستی و درستی سیر داد. درسختی بلند از امیرمؤمنان آمده است
«جعل الله سبحانه العدل قوام الانام، و تنريها من المظالم و لاثام و تسنيه للاسلام»
خدای سبحان عدالت را مایه یبرپایی مردمان و ستون زندگی ایشان و سبب پاکیز ستمکاری ها و گناهان و روشنی چشم اسلام قرار داده است.
سیره ی تربیتی پیامبران براین بوده است که با زدودن ستم ها برپا کردن عدالت، حجاب های تربیت را پس زدند و آدمیان را به صفات الهی متصف کردند

در حکومت ستم انسان هاب خواری کشیده می شوند، گناه و معصیت می کنند و دست به تباهگری می زنند. و در حکومت عدل استعدادها شکوفا می شوند، فردها به کمال می رسند و حکمت و علم فراگیر می شوند. شاخصه نمونه یا علامی این تربیت با ظهور حجت و خورشید مغرب امام زمان تحقق می یابد، تا جایی که در آن زمان فرخنده همه مردم علم و حکمت می آموزید و زنان در خانه ها با کتاب خدا و سنت پیامبر قضاوت می کنند از امام باقر روایت شده است که فرمودند

«توتون الحکمه فی زمانه حتی ان المراه لتقضى فی بیتها بکتاب الله تعالى وسنه رسول الله»

در دولت مهدی ب همه ی مردم علم و حکمت می آموزند تا آنجا که زنان در خانه ها با کتاب خدا و سنت پیامبر قضاوت می کنند. امام باقر درباره ی تحول تربیتی و اکمال عقل ها در آن دوره می فرماید «اذا قام قائمنا وضع یده علی رووس العباد فجمع به عقولهم و اکملبه اخلاقهم»

چون قائم ما قیام کند دست خود را روی سر بندگان می گذارد و بدین ترتیب خرد های مردمان را به کمال می رساند و اخلاقشان را کامل می کند

آن حضرت به تایید الهی خرها را نورانی می کند تا مردمانیروی هوا و هوی نکنند و خلق و خوی هارا الهی می کند تا به نیکی و درستی زندگی کنند.